

KAMK • University
of Applied Sciences

Jatkuvan oppimisen kehittäminen sosiaalialalla

Heikkinen, M., Kaasinen, V., Pursiainen, P., Sirviö, K. & Saari, M.

Jatkuvan oppimisen kehittäminen sosiaalialalla – JOKSA-hankkeen loppuraportti

Heikkinen, M., Kaasinen, V., Pursiainen, P., Sirviö, K.
& Saari, M.

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B

Raportteja ja selvityksiä 168

Yhteystiedot:

Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjasto

PL 240, 87101 KAJAANI

Puh. 044 7157042

Sähköposti: amkkirjasto@kamk.fi

<http://www.kamk.fi>

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 168 / 2023

ISBN 978-952-7522-23-3

ISSN 1458-9141

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset	2
2.1	Hankkeen työpaketit ja toiminta.....	4
2.1.1	Tiedon tuottaminen - selvitys sosiaalian osaamistarpeista	4
2.1.2	Jatkuvan oppimisen vahvistaminen	6
2.1.3	Kehittäminen ja innovaatio	11
3	Seurantatiedot.....	17
4	Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä	19
5	Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin	21
	Lähteet	24

Liitteet

1 Johdanto

Tätä loppuraporttia kirjoitettaessa Suomessa on käynnissä monenlaisia kehittämistoimia ja muutoksia, jotka vaikuttavat sosiaalialaan ja laajemmin koko yhteiskuntaan. Sote-uudistus on pariaikaa käynnissä ja hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Sosiaalialalla on yhtä aikaa työvoimapula ja haasteita työntekijöiden jaksamisessa. Myös sosiaali- ja terveysalan tutkintorakennetta ja korkeakoulutusta kehitetään kansallisesti. Korkeakoulut kehittävät yhteistyössä digipedagogiikkaa ja siihen liittyviä uusia palveluja.

Jatkuvan oppimisen kehittäminen sosiaalialalla (JOKSA) hankkeen (S22379) tavoitteena oli vahvistaa sosiaalialan toimijoiden osaamista ja yhteiskehittämistä sekä verkostoitumista Kainuussa, Kuusamossa ja Raahen seudulla. Hankkeella osaltaan varmistettiin osaamis- ja innovaatiokehittäminen seudun yksityisten, kolmannen ja julkisen sektorin sosiaalialan toimijoiden joukossa.

Hankkeen toimenpiteet jakautuivat kolmeen toiseensa liittyvään kokonaisuuteen (työpaketit). Hankkeen alkuvaiheessa keväällä 2021 tehtiin selvitys sosiaalialan toimijoiden osaamis- ja kehittämistarpeista kohdealueella. Tällä varmistettiin, että tehdyt toimenpiteet kohdentuvat todellisiin osaamistarpeisiin ja kehittämiskohteisiin. Tämän jälkeen kehitettiin jatkuvan oppimisen koulutuskokonaisuuksia syksystä 2021 ja kevääseen 2023. Koulutuskokonaisuuksilla vastataan sosiaalialan henkilöiden osaamistarpeisiin. Hankkeessa työstiin kehittämis- ja innovaatioideoita eri toimijoiden kanssa työpajoissa vuonna 2022 keväällä ja syksyllä. Tällä varmistettiin pitkän aikavälin kehittämistoimintaa sosiaalialan toimijoiden joukossa.

JOKSA-hanke toteutui osittain ajankohtana, jolloin Suomessa oli käynnissä kansainvälinen koronaepidemia (COVID-19). Hankkeen toteutusajankohta vaikutti monin tavoin hankkeen toteutukseen. Tähän raporttiin on koottu hankkeen keskeiset tulokset, oppimiskokemukset ja hyvät käytännöt.

2 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

JOKSA-hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeisiin monin tavoin. Hankkeen selvitys tavoitti suuren joukon sosiaalialalla ja varhaiskasvatuksessa työskenteleviä sosiaalialan työntekijöitä ja ammattilaisia. Selvityksen avulla saatiin yleiskuva keskeisistä osaamis- ja kehittämistarpeista, vaikka vastaajamäärä jäi lopulta melko matalaksi. Selvityksen keskeisiä tuloksia hyödynnettiin jatkuvan oppimisen koulutuskokonaisuuksien suunnittelussa. Koulutuskokonaisuuksia onnistuttiin pienimuotoisesti pilotoimaan. Lisäksi hankkeen useissa eri aiheita käsitelleissä työpajoissa kehitettiin ajankohtaisiin teemoihin liittyviä kehittämis- ja innovaatioideoita.

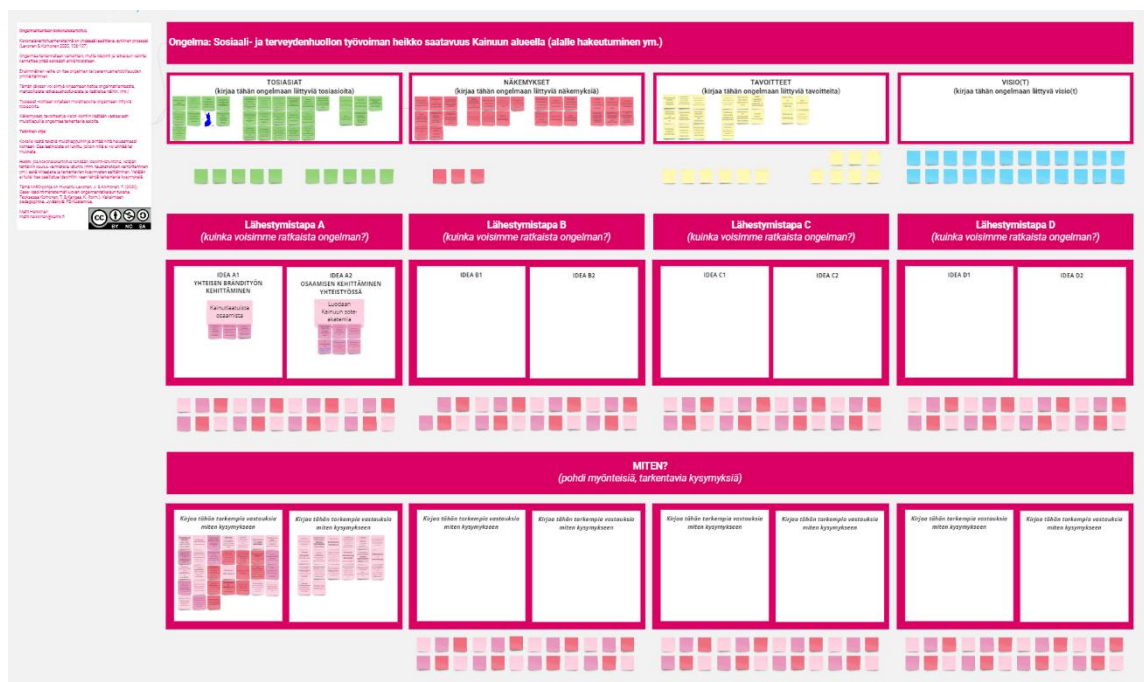
Hankkeen välittöminä tuloksina voidaan pitää selvitystä (Saari ym. 2022). Lisäksi jatkuvan oppimisen koulutuskokonaisuuksina valmistui kahdeksan erilaista opintojaksoa. Välittömänä tuloksena toteutui myös hankkeen työpajat, joissa laadittiin erillisiä kehittämisuosituksia ja kehittämis ehdotuksia työpajoihin osallistuneille.

Hankkeen laajana yhteiskunnallisena kehitystavoitteena oli vahvistaa sosiaalialan toimijoiden osaamista, yhteiskehittämistä ja verkostoitumista hankkeen toiminta-alueella (Kainuu, Kuusamo, Raahe). Hankkeen vaikutukset kohdistuivat pääosin sosiaalialalla työskentelevien osaamisen kehittämiseen (mm. selvitys, koulutussisällöt ja työpajat). Koska osallistujamäärä jäi hankkeen toteutusaikana maltilliseksi, laajemmat vaikutukset tulevat näkyviin vasta viiveellä. Hankkeen välillisenä kohderyhmänä oli sosiaalipalveluiden ja varhaiskasvatuksen asiakkaat ja heidän käyttämänsä palvelut. Vaikutuksia välilliseen kohderyhmään ei ole mahdollista arvioida luotettavasti. Hankkeella oli myös myönteisiä vaikutuksia hankkeen toteuttajaorganisaatioihin Kajaanin ammattikorkeakouluun (KAMK) ja Kainuun ammattiopistoon (KAO). Hankkeen toimenpiteet lisäsivät hanketoteuttajien hankeosaamista ja digipedagogiikan osaamista.

Hankkeen tulosten vaikutuksia on mahdollista osittain arvioida kerätyn palautteen perusteella. Hankkeen osallistujien mukaan työpajoissa parasta oli keskustelut pienryhmissä, monialaisuus, käytännön harjoitukset ja keskustelut. Myös työpajojen monipuoliset toteutukset keräsivät kiitosta osallistujilta. *”Mukavan lupsakka meininki. Ei ollut pitkäväteinen luento, jossa aika käy pitkäksi.”* Hankkeen opintojakson suorittanut työntekijä kommentoi oppimaansa seuraavasti: *”Koko opintojakso on mielenkiintoinen minulle. Tuli mieleen, että voisin kokeilla mennä töihin kriisiapaikkaan tulevaisuudessa.”*

Hankkeessa valmistuneet opetusmateriaalit ja opintojaksot ovat hyödynnettävissä hankkeen päättymisen jälkeen. Opintojaksot ovat saatavilla avoimen ammattikorkeakoulun opintoina kaikille aiheesta kiinnostuneille. Hankkeen julkaisut (selvitys ja muut julkaisut) tukevat hankkeessa opittujen asioiden hyödyntämistä jälkikäteen. Myös hankkeessa laadittuja yksittäisiä materiaaleja on hyödynnetty esimerkiksi uusien kehittämishankkeiden ideoinnissa ja suunnittelussa. Hankkeessa kehiteltyjen opetusmateriaaleja on hyödynnetty myös alueellisessa kehittämistyössä. Esimerkiksi syksyllä 2022 laadittiin Kainuun alueen koulutusorganisaatioiden ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa kokonaiskartoitus sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman heikkoon saatavuuteen liittyen (ks. kuvio 1 alla).

Kuvio 1. Ongelmatilanteen kokonaiskartoitus sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman heikko saatavuus Kainuun alueella.

Hanke toteutui aiotulla maantieteellisellä alueella: Kainuu, Kuusamon ja Raahen seutu. Koko hankkeen laaja toteutusalue huomioitiin hankkeen toimenpiteissä. Esimerkiksi selvityksen liittyvä kysely kohdentui koko alueelle. Hankkeen työpajoihin mahdollistettiin osallistuminen etäyhteyden avulla. Hankkeen opintojaksoilla oli mahdollista opiskella täysin ajasta ja paikasta riippumatta (ns. non-stop-opintoja). Toteutuksesta huolimatta hankkeen toimenpiteisiin osallistui maantieteellisesti eniten osallistujia Kainuun alueelta. Toisenlainen lähestymistapa kehittämistyöhön

(esim. yksittäinen työyhteisö tai työpaikkakohtainen kehittäminen) olisi saattanut edistää hankkeen toimenpiteitä myös muilla maantieteellisillä alueilla. Koronarajoitukset hankkeen toiminta-aikana eivät kuitenkaan mahdollistaneet tätä.

Hankkeen toteutukseen tuli yksittäisiä muutoksia hankeaikana, jotka eivät merkittävästi muuttaneet kehittämishankkeen tavoitteita tai toimenpiteitä. Hankkeen alkuperäistä toteutusaikaa pidennettiin useamman kerran, jolloin hankkeen alkuperäinen toteutusaikataulu pidentyi. Toteutusaika oli alun perin ajalla 1.3.2022 – 30.9.2022 ja hankkeen toteutusaikaa jatkettiin 31.5.2023 asti. Toteutusajan jatkaminen tuki hankkeen tuotosten levittämistä ja hyödyntämistä hankkeen päättyessä. Lisäksi toimenpiteet jatkoajalla paransivat oppimissisältöjen hyödynnettävyyttä ja jatkokäyttöä hankerahoituksen päättyessä. Hankkeen maantieteellinen alue säilyi samana koko hankkeen toteutusajan. Toteutus muuttui myös siten, että Kainuun ammattiopiston osatoteuttajan rooli päättyi hankkeessa 31.12.2022.

Hyvä käytäntö

Kehittämishanke tuki erinomaisesti eri koulutusorganisaatioiden osaamisen yhdistämistä. Hankkeen päätoteuttajina olivat Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK) ja Kainuun ammattiopisto (KAO), jotka toteuttavat koulutusta eri koulutusasteilla, mutta samalla maantieteellisellä alueella. Kahden koulutusorganisaation osallistuminen mahdollisti monipuolisen osaamisen yhdistämisen, aikaisempien työelämäyhteyksien hyödyntämisen sekä toisilta oppimisen. Hanke on lisännyt samalla hanketoimijoiden tietoisuutta erilaisista koulutus-, oppimis- ja opiskeluväylistä sosiaali- ja varhaiskasvatusalan opinnoissa.

2.1 Hankkeen työpaketit ja toiminta

2.1.1 Tiedon tuottaminen - selvitys sosiaalialan osaamistarpeista

Hankkeen alkuvaiheessa korostui tiedon tuottaminen sosiaalialan osaamistarpeista. Selvityksen¹ perusteella saatiin monipuolisesti tietoa osaamistarpeista. Sosiaalialalla työskenteleviä kiinnosti

---

¹ ks. Saari, M., Heikkinen, M., Kaasinen, V., Sirviö, K. (2022). Selvitys osaamis- ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa ja sosiaalialalla. Kajaanin ammattikorkeakoulu oy. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7219-98-0>

muun muassa tutkiva työote, sosiaalialan lainsäädäntö ja kriisityön osaaminen. Sosiaalialan työssä korostuivat muun muassa sujuva vuorovaikutus asiakkaiden kanssa, kyky luoda luottamuksellinen asiakassuhde, asiakkaan osallisuuden edistäminen sekä lapsen edun mukainen toiminta. (ks. tarkemmin Saari ym. 2021)

Sosiaalialalla on monenlaista kiinnostusta jatkuvaan oppimiseen. Selvityksen perusteella vastaajia kiinnostivat sekä yksittäiset luennot että tutkintoon johtava koulutus. Huomionarvoista on, että osaaminen ja kehittämistarpeet ovat aikaan ja paikkaan sidottuja. Sosiaalialan työntekijöiden opiskelumahdollisuuksiin vaikuttaa selvityksen mukaan muun muassa opintojen maksullisuus, järjestämistapa, saavutettavuus sekä koulutuksen tuottama osaaminen ja/tai pätevyys, esimerkiksi tutkinto.

Kysely ja selvitys ei tuonut lisätietoa varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvasta ja tehtävistä varhaiskasvatuksessa kyselyn ajankohtana. Kyselyyn ei saatu riittävästi vastauksia varhaiskasvatuksessa tässä roolissa työskenteleviltä työntekijöiltä, jotta tarkastelu olisi ollut mahdollista. Myös selvityksen vastausprosentti ja vastaajien lukumäärä jäi niin matalaksi, että selvityksen tuloksia on pidettävä enintään suuntaa antavina. Matala vastaajamäärä ei mahdollistanut kaikkia tilastollisten menetelmien käyttöä suunnitellussa laajuudessa.

Tulevaisuudessa tulisi kehittää sellaisia jatkuvaan oppimiseen ja osaamiseen liittyviä kysely-, arviointi- ja selvitysmenetelmiä, jotka ovat helposti ja nopeasti saatavilla. Palaute osaamisesta tulisi olla reaaliaikaista tai nopeasti saatavilla, ilman pitkiä viiveitä vastausten ja tulosten välillä. Hankkeen loppuvaiheessa kehitettiin sähköinen pikakysely (1–3 minuuttia) sosionomiopiskelijoiden harjoitteluiden ohjaajille, jonka avulla on mahdollista kerätä tietoa osaamistarpeista (esim. mistä asioista tai ilmiöistä haluaa oppia lisää).

Hyvä käytäntö

Sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen osalta ei ole Suomessa olemassa yhtä yksittäistä rekisteriä, joka sisältäisi kaikki alan toimijat tai työntekijät. Kyselyssä hyödynnettiin sekä julkisten että yksityisten toimijoiden yhteystietoja luotettavuuden lisäämiseksi. Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta saatiin tietoa alueen sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen yksityisistä palveluntuottajista. Lisäksi tietoa kyselystä lähetettiin järjestöille ja alueen muille toimijoille (mm. ammattiyhdistykset, 3. sektorin toimijat, seurakunnat). Kun rekisteritietoa ja alueen toimijoiden tietoja yhdisteltiin, tavoitettiin kattavasti sosiaalialalla työskenteleviä.

2.1.2 Jatkuvan oppimisen vahvistaminen

Selvityksen tulosten perusteella laadittiin yksittäisiä oppimistehtäviä ja oppimismateriaaleja, harjoituksia sekä kokonaisia opintojaksoja. Verkko-opintojaksojen suunnittelussa ja muotoilussa hyödynnettiin verkko-oppimisen muotoilukirjaa (Huhtanen 2019), joka tarjoaa käytännön työkaluja laadukkaan verkko-oppimisen muotoiluun (ks. liite opintojakson ideointipohja).

Opintojaksojen teknisenä alustana käytettiin hankkeen alkaessa Kajaanin ammattikorkeakoulun DevMoodle -oppimisympäristöä. Opintojaksoilla hyödynnettiin myös erilaisia H5P-tehtäviä, jotka lisäävät vuorovaikutteisuutta oppimissisältöihin. H5P-tekniikan² avulla on mahdollista luoda näyttäviä HTML5-merkintäkieleen perustuvia verkkosisältöjä. Sen hyvinä puolina voidaan pitää myös sisällön jakamista ja hyödyntämistä millä tahansa H5P-yhteensopivalla Internet-sivustolla. Sisältöjä on myös helppo muokata ja jakaa uudelleen.

Selvityksen perusteella hankkeessa kehitettiin seuraavat opintojaksot:

1. Tutkiva ja kehittävä työote. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat ongelmanratkaisu, ideointimenetelmät, tutkimusmenetelmät, tiedonhaku ja tiedon visualisointi, kehittämishankkeet ja -toiminta sekä vaikuttava verkostotyö. Alla on kuvakaappaus opintojakson pääsivulta, jossa opiskeltavat sisällöt on jaettu moduuleihin (ks. kuva 1).

Kuva 1. Tutkiva ja kehittävä työote -opintojakson pääsivu

The screenshot shows the Moodle course interface for 'TUTKIVA JA KEHITTÄVÄ TYÖOTE (JOKSA-HANKE)'. The main content area is titled 'Yleinen' and contains a grid of course modules. The modules are numbered 1 through 5, with the first one being '1 Alustus ja aktiivointi (esit...)' and the fifth being '5 Vaikuttava verkostotyö'. There are also some smaller images and text elements. On the right side, there is a 'Edistymisen seuranta' (Progress tracking) section with a progress bar and a 'Yhdistä opintojakso' button. Below that is a 'Kehittäjät' (Developers) list with names like Matti Heikkinen, Anne Lückari, Paula Pursiainen, Mikko Saari, Virpi Kaasinen, and Kristina Siviö. At the bottom right, there is a Creative Commons license notice: 'Tämä Moodlekurssi on lisensoitu Creative Commons Nimiä-JaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.'

² ks. lisätietoja H5P-tekniikasta, <https://h5p.org/>

2. Vuorovaikutustaidot. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat erilaiset vuorovaikutusharjoitukset (ryhmässä tai yksin) sekä verkkovuorovaikutus. Lisäksi opiskelijan on mahdollista tehdä kirjatentti aiheeseen liittyen. Opintojakson oppimissisältöihin sisältyi työkirja, joka käsiteli erilaisia vuorovaikutustilanteissa (ks. kuva 2 alla).

Kuva 2. Kuvakaappaus vuorovaikutustaitoihin liittyvästä työkirjasta

VAATIVA JA PAINEINEN KESKUSTELU?
TESTAA KESKUSTELUÄLYKKYYTESI

FAKTAT!
TUNTEET!
ARVOT & IDENTITEETTI!

TEREITELUEN OPIIHAANI

Vaativan ja paineistettu keskustelu on tilanne, missä ihminen kokee olonsa epä mukavaksi.

Vaativassa keskustelussa on usein kolme ulottuvuutta: 1) faktat, 2) tunteet ja 3) arvot/identiteetti.

Vaarana tällöin on, että keskustelijat puhuvat eri ulottuvuuksista tai eri asioista.

Keskusteluälykyys koostuu rohkeudesta, oman olotilan sääntelystä, kirkavoimasta ja tunnekytköksestä. (Ahman 2021)

siedät erilaisia tunteita itsessä ja muissa hyvin
 otat vaikeatkin asiat esille viivyttämättä
 osaat säätää olotilaasi vaikeissa keskusteluissa siten, että se auttaa tilanteen ratkaisemista
 valmistaudut vaativiin keskusteluihin aina kun se on mahdollista
 löydät useita toimintatapoja vaikeissa keskusteluissa
 vältät turhaa vastakkainasettelua
 sinusta on luontevaa osallistua keskusteluun vaikka mielipiteet olisivat hyvin erilaisia
 osaat sanoa asiat myötätuntoisesti ja suoraan
 aistit helposti hiljaista informaatiota keskustelussa
 oivallat yleensä, miten vaikea asia kannattaa sanoa

Laske lopuksi pisteesi.
Saat jokaisesta kyllä vastauksesta yhden pisteen.
___/ 10 p.
(Ahman 2021, 54-55)

JOKIN - JATKUVAN OPPIMISEN KENITTÄMINEN
SOSIAALIALALLA - HARJOITUSKORTTI

10

3. Tunnetaidot. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat tunnetaidot ja tunneäly, tunnesäätelytaidot ja temperamentti, vuorovaikutus- ja itsensä ilmaisutaidot, tunnetaitoihin liittyvät menetelmät.
4. Sosiaalialan lainsäädäntö. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat sosiaalihuollon lainsäädäntö, sosiaalihuollon asiakastyön dokumentointi, omavalvonta sekä hyvinvointialueuudistus. Opintojakson oppimissisältöihin kuului hyvinvointialueen erilaisia kriisitilanteita ja päätöksentekoa kuvaava oppimispeli.

Kuva 3. Hyvinvointialueen kriisit peli, jossa opiskelijan tulee ratkaista erilaisia kriisitilanteita

Hyvinvointialueen kriisit
Taluskriisin kuvaus
Seuraava >

Äkkiä erilaisia vaihtoehtoja!

Hyvinvointialue on palkannut ulkopuolisen konsultin etsimään ratkaisuja taluskriisiin.

Konsultti antaa seuraavia ehdotuksia:

- palveluverkon supistaminen ja palveluiden keskittäminen alueen keskuskaupunkiin
- liikkuvien palveluiden lisääminen korvaamaan lähipalveluita
- palveluiden ulkoistaminen yksityisille palveluntuottajille
- henkilöstön lomauttaminen ja irtisanomiset.

Valitse seuraava ja ratkaise kriisi!

Hyvinvointialue voi joutua arviointimenettelyyn, mikäli sen talous ei ole tasapainossa. Arviointimenettely voi johtaa hyvinvointialueiden yhdistämiseen (aluejaon muutos).

4 / 4

5. Ota haltuun varhaiskasvatuksen muutokset. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat uudistunut lainsäädäntö ja uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, kokopäiväpedagogiikka, monilukutaito ja digitaalinen osaaminen, tuen portaat ja moniammatillinen yhteistyö sekä aiheeseen liittyvä menetelmäpankki. Oppimissisällöissä oli esimerkiksi oppijan ajattelua aktivoiva vuorovaikutteinen H5P-tehtävä (ks. kuva 4 alla).

Kuva 4. H5P-tehtävä, joka aktivoi oppijan ajattelua

Pohdittavaksi (kortit)

Pysähdy jokaisen kortin kysymyksen tai lauseen kohdalle hetkeksi pohtimaan asiaa.

Miten muistamme kaikkien näiden lakien ja ohjeiden keskellä sen yksittäisen lapsen - miten varmistat sen, että osaat pysähtyä, kohdata ja olla sensitiivinen aikuinen jokaiselle aarteelle?

↻ Käännä

<
Kortti 2 / 6
>

🔄 Käytä uudelleen
↔ Upota
H:P

6. Kriisityön osaaminen. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat kriisit ja kriisityö, resilienssi, lasten ja perheiden tukeminen stressi- ja kriisitilanteissa sekä myötätuntouupuminen.
7. Johtaminen sosiaalialalla. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat osallisuuden johtaminen, muutos- ja viestintäjohtaminen, työhyvinvoinnin johtaminen sekä aiheeseen liittyvät kirjatentit.
8. Digitaaliset työvälineet sosiaalialalla. Keskeisiä oppimissisältöjä ovat digitaaliset työmenetelmät ja työvälineet, pelillisyyden hyödyntäminen sosiaalialalla, tietosuoja ja -turva.

Opintojaksojen rakenne muokattiin mahdollisimman selkeäksi ja yksinkertaiseksi ja opiskelijan eteneminen suoraviivaiseksi. Opiskelijan näkökulmasta opintojaksoilla on useita erilaisia oppimistyytlejä tukevia oppimissisältöjä. Opintojaksojen aloittamiseen ei ollut lähtötaasovaatimuksia, mutta sisällöt suunniteltiin pääsääntöisesti jo työelämässä oleville opiskelijoille. Opintojaksojen sisältöjen jatkokehittäminen ja opintojaksojen pilotointi jäi osallistujien lukumäärän perusteella vähäiseksi. Tämä ei mahdollistanut kaikkien oppimistehtävien palautteen ja arvioinnin automatisointia. Tehtävien, palautteen ja arvioinnin automatisointi on perusvaatimus, mikäli opintojaksot halutaan kehittää tulevaisuudessa ns. MOOC-opintojaksoiksi (massive open online course).

Kajaanin ammattikorkeakoululla on käytössä useita erilaisia virtuaalisia oppimisympäristöjä. Hankkeen toteutusaikana vuonna 2022 Kajaanin ammattikorkeakoulussa käynnistyi uuden Reppu-oppimisympäristön³ käyttöön ottaminen ja pilotointi. Keväällä 2023 hankkeessa laaditut opintojaksot ja oppimissisällöt siirrettiin aikaisemmasta DevMoodle-oppimisympäristöstä uuteen Reppu-oppimisympäristöön. Hankkeen kaikki opintojaksot ja oppimissisällöt on kehitetty avoimeen lähdekoodiin perustuvaan Moodle-oppimisympäristöön. Käyttämällä samaa oppimisympäristöä varmistettiin myös opintojaksojen saatavuus hankkeen päättyessä.

Keväällä 2023 hankerahoituksen mahdollistamana kehitettiin myös uusi opintojakso Kajaanin ammattikorkeakoulun Edukamu⁴ -oppimisympäristöön hankkeen aikaisemmista oppimismateriaalien avulla. Toinen hankkeen toimenpiteeseen liittyvä uudistus Kajaanin ammattikorkeakoulussa oli jatkuvan oppimisen uuden ilmoittautumispalvelun käyttöön ottaminen. Uusi ilmoittautumispalvelu on Eduixin Ella&Ilo tuote, jonka avulla KAMK pystyy tarjoamaan jatkuvan oppimisen tar-

---

³ ks. www.reppu.kamk.fi

⁴ ks. <https://edukamu.fi/>

jonnann nykyaikaisesti esille. Samalla opintoihin ilmoittautuminen nopeutuu ja helpottuu. Hankkeessa kehitetyt opintojaksot lisättiin ensimmäisinä opintojaksoina tarjolle uuteen ilmoittautumispalveluun⁵.

Jatkuvan oppimisen vahvistamiseen liittyviä oppimistehtäviä, aiheita ja ilmiöitä hyödynnettiin hankkeen työpajoissa. Hankkeen kehittämistyö nivoutui jatkumona luontevalla tavalla toisiinsa selvityksestä oppimissisältöihin ja innovointiin. Esimerkiksi selvityksessä esille nousseisiin osamistarpeisiin (mm. tutkiva ja kehittävä työote) kehitettiin erilaisia oppimissisältöjä (mm. ongelmanratkaisuun liittyviä työkaluja), joita kokeiltiin käytännössä työpajoissa.

Hyvät käytännöt

Varsinaisten opintojaksojen lisäksi hankkeessa hyödynnettiin sähköisiä oppimisympäristöjä (DevMoodle, Reppu, Edukamu) monipuolisesti. Hankkeen keskeneräisiä oppimissisältöjä julkaistiin virtuaalisella hiekkalaatikolla, jolloin sisältöihin oli mahdollista tutustua ilman käyttäjä-/opiskelijahallintoa tai käyttäjätunnuksia. Osaan opintojaksoista mahdollistettiin materiaaleihin tutustuminen tai itsenäinen opiskelu vierailijatunnuksen avulla.

Oppimismateriaalit ja opintojaksot lisensoitiin Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen (CC BY-SA 4.0) -lisenssillä, mikä mahdollistaa niiden jatkohyödyntämisen vapaasti sekä organisaatioiden sisäisesti että ulkoisesti. Opiskelumateriaalia ei ole vielä julkaistu avointen oppimateriaalien kirjastossa (aoe.fi), mutta yksittäisiä opetusmateriaaleja on mahdollista hyödyntää soveltuvin osin esimerkiksi KAO:n ja KAMK:n opetuksessa.

Kehittämishankkeessa hyödynnettiin myös alan opiskelijoiden osaamista. Kajaanin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat osallistuivat opintojaksojen käytettävyyden arviointiin. Opiskelijat tutustuivat opintojaksoihin sekä vastasivat erilliseen kyselyyn, joka sisälsi väittämiä opintojakson käytettävyydestä (mm. saavutettavuus, sitouttavat tehtävät, monimuotoisen ryhmän huomiointi, oppimisolusta, muut työkalut). Saatua palautetta hyödynnettiin opintojaksojen käytettävyyden parantamiseksi.

Opintojaksoja suunniteltiin ja toteutettiin hankehenkilöstön yhteiskehittämisenä. Tämä lisäsi opintojaksojen sisältöjen monipuolisuutta ja mahdollistaa opintojaksojen sisältöjen yhteistä ja avointa hyödyntämistä.

---

⁵ ks. <https://ella.eduplan.fi/kamk>

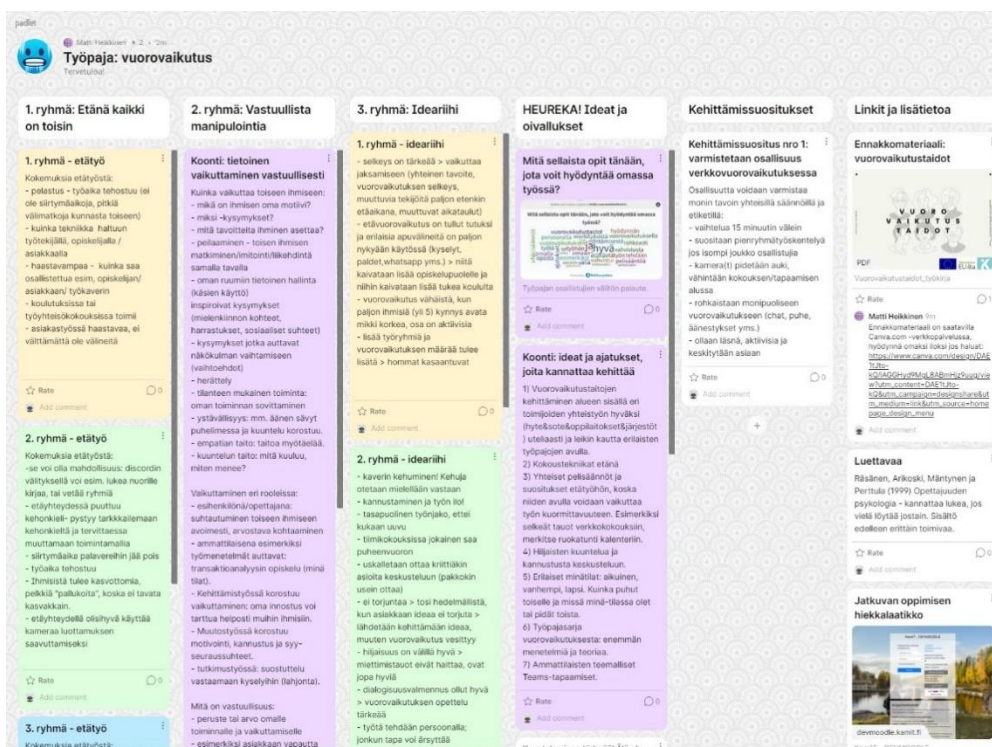
2.1.3 Kehittäminen ja innovaatio

Selvityksen ja opintojaksojen kehittämisen lisäksi hankkeessa järjestettiin useita toiminnallisia työpajoja, joiden aiheet valittiin selvityksen ja kehitettyjen opintojaksojen perusteella. Työpajat järjestettiin pääsääntöisesti etäyhteyksien välityksellä, koska hankkeen toteutusaikana oli voimassa erilaisia koronarajoituksia. Etäyhteyksillä mahdollistettiin myös osallistuminen maantieteellisesti laajalla alueella. Työpajat olivat aiheiden osalta kertaluonteisia, eli työpajojen sisältö ja osallistujat vaihtuivat eri työpajoissa.

Hankkeen työpajat tiiviisti:

1. Työpaja: Opi uutta ja innostu - Vuorovaikutus!

Työpaja toteutui etäyhteyksien avulla ja työpajassa työskenneltiin pienryhmissä eri aiheisiin keskittyen: etänä kaikki on toisin, vastuullista manipulointia ja ideariihi. Osallistujille jaettiin ennakkomateriaalina vuorovaikutustaitoihin liittyvä työkirja (18 sivua).
Kuva 5. kooste vuorovaikutus työpajan tuloksista

Työpajan kehittämissuositus liittyi verkossa tapahtuvaan vuorovaikutukseen eli miten varmistaa osallisuus verkko vuorovaikutuksessa. Osallisuutta voidaan edistää monin ta-

voin ja yhteisesti sopimalla: vaihtelua 15 minuutin välein, suositaan pienryhmätyöskentelyä suuren osallistujamäärän kanssa, kamera(t) pidetään auki aina puhuttaessa ja vähintään kokouksen tai tapaamisen alussa, rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen (chat, puhe, äänestykset yms.), ollaan läsnä ja keskitytään asiaan.

Kuva 6. esimerkki työpajan ennakkomateriaalista - miten välittää vaikea viesti hyvin?

MITEN VÄLITTÄÄ VAIKEA VIESTI HYVIN?
MUISTILISTA SANANVIEJÄLLE

- Anna negatiivinen palaute tai viesti aina kasvokkain tai henkilökohtaisesti.
- Varaa riittävästi aikaa keskustelua varten.
- Valmistaudu keskusteluun.
- Avaa keskustelu valmistavalla lauseella lyhyesti.
- Mene suoraan varsinaiseen asiaan.
- Ilmaise itseäsi neutraalisti.
- Suhtaudu myötätuntoisesti.
- Älä kiirehdi, vaan anna aikaa asian käsittelyyn.
- Kerro tarvittaessa lisätietoja, mikä asian tai viestin aiheutti.
- Puhu vain siitä minkä tiedät, älä spekuloi asialla.
- Siirry tämän jälkeen ratkaisukeskeiseen vuoropuheluun.
- Tarkista lopuksi, miltä toisesta tuntuu ja varmista tarve mahdolliselle lisäyhteydenpidolle.
- Jos tilanne jatkuu, muista jatkaa säännöllistä tiedottamista asiasta, myös jos asiassa ei ole uutta tapahtunut.

(Skogholm 2021, 71)

TERVETULOA OPPIMAANI

JOKSA – JATKUVAN OPPIMISEN KEHITTÄMINEN SOSIAALIALALLA – HANKE (822378)

Don't shoot
THE MESSENGER

7

2. Työpaja: Ota haltuun varhaiskasvatuksen muutokset

Työpaja toteutui etäyhteyksin ja sen tarkoitus oli lisätä tietoa ajankohtaisista muutoksista ja osaamistarpeista. Osallistujien ennakkomateriaali sisälsi kattavasti tietoa muun muassa ajankohtaisista muutoksista, osaamistarpeista, haasteista, JOKSA-hankkeesta ja hankkeen koulutusmahdollisuuksista. Työpajassa hyödynnettiin tulevaisuuden muisteluä työmenetelmänä (ihannetilanne, huolet, toimenpiteet, mitä tehdään). Keskustelun tulokset ja kehittämissuositus kirjattiin padlet.com -verkkoalustalle.

Työpajan kehittämissuosituksena syntyi seuraavat toimenpiteet: kehitetään koulutuksen laatua, lisätään täydennyskoulutusta (avoin korkeakoulu) ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia eri aiheista (mm. leikki, monikulttuurisuus, pakolaisuus, johtaminen ja sen kehittäminen). jatketaan työelämäyhteistyötä (mm. KAO, KAMK, Oulun yliopisto, Kajaanin

kaupunki ja muut toimijat), otetaan tutkiva ja kehittävä työote käyttöön, lisätään tietoa varhaiskasvatuksesta suunnitelmallisesti yhteistyössä.

3. Työpaja: Tutkiva ja kehittävä työote.

Työpaja toteutui etäyhteyksin ja osallistujien kanssa laadittiin miellekartta (mind map) sosiaalialan yhteistyöverkostoista ja vaikuttavasta verkostotyöstä. Teknisenä alustana hyödynnettiin miro.com -verkkopalvelua⁶. Työpajan tuloksena syntyi kuvaus seuraavista näkökulmista:

- verkostojen hyvät käytänteet, jotka edistävät osaamiseni kasvua,
- verkostojen hyödyntämät digitaaliset välineet,
- verkostot, joissa on mukana omaan työhön liittyen
- verkostojen yhteistyökumppanit, jotka tukevat verkoston toimintaa
- osaamisen jakaminen ja kasvattaminen verkostoissa
- muuta huomioitavaa vaikuttavasta ammatillisesta verkostotoiminnasta.

Työpajan kehittämissuositus: oman työn yhteistyöverkostot kannattaa kartoittaa ja kuvata aika ajoin. Pohdinta oman alan verkostoista ja hyvistä käytännöistä kannattaa tehdä ryhmässä mieluummin kuin yksin. Tiedon jakamista voi tehdä monin tavoin (esim. tallenteet) sekä kollegoille että asiakkaille. Hankkeilla kehittämisen haasteellisuus on huomioitava.

4. Työpaja: Innostu ja ideoi uutta - yhteenveto hankkeen toiminnasta osana tulevaisuuden hyvinvoinnin kehittäjät tapahtumaa

Hankkeen neljäs työpaja oli toteutustavaltaan erilainen, koska se järjestettiin ns. hybriditoteutuksena ja osana laajempaa tapahtumaa Kajaanin ammattikorkeakoulun tiloissa. Työpajassa oli asiantuntijaluentoja osallistujille. Luennoissa kerrottiin tarkemmin selvityksen päätulokset sekä hankkeen kehittämistyöstä, kuten jatkuvan oppimisen hiekkalaatikosta, H5P-tehtävistä, oppimispelistä sekä erilaisista tavoista aktivoida osallistujia verkossa. Lisäksi työpajaan sisältyi tulevaisuuksien tai tulevaisuuden muistelu, jonka aihe oli täysin virtuaalisesti työskenteleminen sosiaalialalla tai varhaiskasvatuksessa.

---

⁶ ks. <https://miro.com/index/>

Työpajan osallistujien tulevaisuusmuistot olivat samalla kehittämissuosituksia, mitkä vaikuttavat enemmän tai vähemmän sosiaalialan työhön tulevaisuudessa. Osallistujat nimesivät esimerkiksi hologrammiteknologian hyödyntämisen, isovanhempien osallisuuden huomioiminen sekä palveluiden kehittäminen tutustumalla virtuaalisesti asiakastyöhön. Tulevaisuuden trendeinä osallistujat toivat esille fyysisen läsnäolon tärkeyden lapsille, kohtaamisen ja kosketuksen tärkeys asiakastyössä, matkustamisen vähentymisen, chat-palveluiden yleistymisen sekä tiedon ja osaamisen jakamisen nopeutumisen.

Osa tässä työpajassa esille tulleista asioista on sittemmin yleistynyt ja saanut laajaa julkisuutta, kun esimerkiksi Open AI -säätiön rakentama Chat GPT -tekoäly julkaistiin loppuvuonna 2022. Open AI -säätiön Chat GPT⁷ on chat-muotoon rakennettu tekoäly, jolta voi kysyä mitä tahansa ja keskustella tekoälyn kanssa muun muassa englannin kielellä tai suomeksi.

5. Työpaja: Sosiaalialan lainsäädäntö

Sosiaalialan lainsäädäntöön liittyvässä työpajassa hyödynnettiin opintojaksoille kehitettyä oppimispeliä: selviydy sosiaalialan lainsäädännöstä (selviydy solasta). H5P-tekniikan avulla tehdyn oppimispelin idea on erilaisten oppimistehtävien avulla kuvata sosiaalialan asiakas- ja kotikäyntiin liittyviä asioita. Tehtävässä oppijan tulee pohtia erilaisia tilanteita ja niihin liittyvää lainsäädäntöä. Pelin kesto itsenäisesti pelaten on noin 10–20 minuuttia.

Työpajassa peliä pelattiin ryhmässä osallistujien kanssa. Työpajaan osallistui hanketyöntekijöiden lisäksi neljä eri sosiaalialalla työskentelevää ammattilaista (mm. järjestöistä, seurakunnasta ja sosiaalialalta). Työpajan ja oppimispelin sisällöissä käsiteltiin kotikäyntiä, tiedon siirtoa eri ammattilaisten välillä, kirjaamista sekä lainsäädäntöä. Samalla oli myös etätyöskenteleeseen liittyviä huomioitavia asioita.

Työpajassa oppimispelin pelaaminen kesti noin 1,5 tuntia ja kokemukset pelistä oli osallistujien mukaan myönteisiä. Peli oli osallistujien mukaan erilainen ja mukava tapa oppia uutta. Peli voi olla turvallinen keino myös kokeilla asioita. Peliä on mahdollista käyttää myös käänteisessä oppimisessa, jolloin opiskelija perehtyy materiaaliin etukäteen. Pelin koettiin sisältöjen vuoksi soveltuvan moniin eri sosiaalialan työtehtäviin, vaikka kaikissa työtehtävissä ei ole samanlaisia velvoitteita esimerkiksi kirjaamisen osalta.

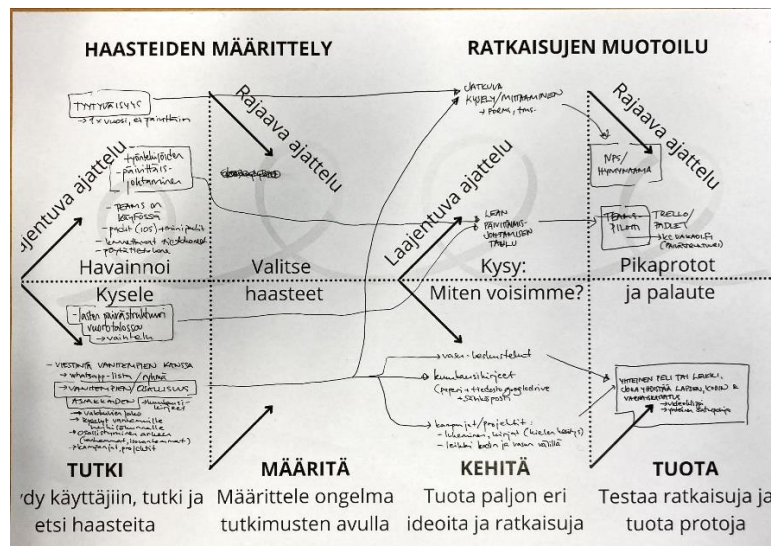
⁷ ks. <https://openai.com/>

Kehittämissuositukseksi muodostui pelillisyyden hyödyntäminen sosiaalialalla. Erilaisia oppimisperjelejä, pelillisyyttä ja pelillisiä elementtejä on näin mahdollista hyödyntää eri tavoin eri työtehtävissä ja jatkuvan oppimisen tai oman osaamisen päivittämiseen.

6. Työpaja: Tule rakentamaan uusi digitaalinen työkalu sosiaalialalle tai varhaiskasvatukseen.

Työpaja toteutui kasvokkain Kajaanin ammattikorkeakoulun tiloissa. Osallistujien kanssa ideoitii keskustellen varhaiskasvatustyön arjesta kohoavia ilmiöitä ja asioita. Työpajan keskustelua ja kehittämideoita konkretisoitiin ideapaperin avulla (ks. kuva 7 alla). Työpajan jälkeen ideapaperin pohjalta hankkeessa kehitettiin pikaprotot Trello.com⁸ -palvelun avulla.

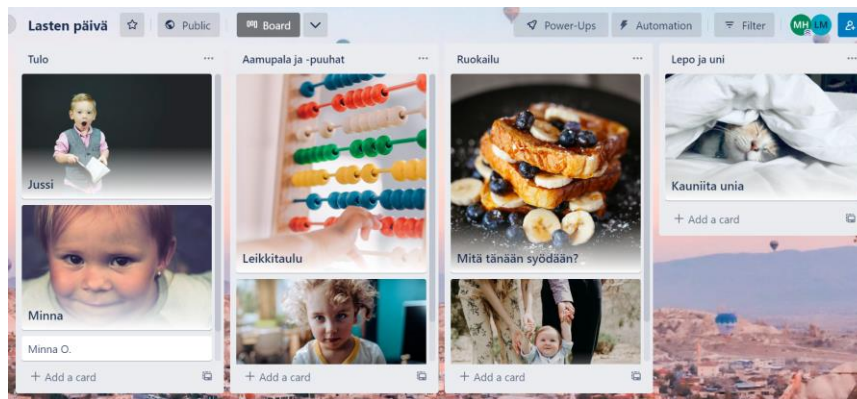
Kuva 7. työpajassa laadittu ideapaperi (ns. tuplatimantti) uudeksi digitaaliseksi työkaluksi.

Tämän päivätaulun (lasten päivä) on tarkoitus helpottaa päiväkodin päivän etenemisen hahmottamista erityisesti lasten tai lapsiryhmän näkökulmasta. Päivän rakenteen (päivästrukturi) kuvaaminen lapselle auttaa lasta jäsentämään ympäröivää maailmaa ja seuraavia tapahtumia. Tämä voi osaltaan parantaa lapsen turvallisuuden tunnetta. Päivän rakennetta kuvaavia ilmoitustauluja on käytössä sekä varhaiskasvatuksessa että joissakin sosiaalialan toimintayksiköissä (esim. vammaispalvelut) ja hankkeen pikakokeiluna kehiteltiin sähköinen koikeiluversio päivätaulusta (ks. kuva 8 alla).

⁸ ks. <https://trello.com/>

Kuva 8. Pikaproto päiväkodin struktuurin helpottamiseksi lapsille ("lasten päivä")

Työpaja oli kokonaisuudessaan hyvä esimerkki siitä, miten kevyellä yhteistoiminnalla, nopealla aikataululla ja vähäisin resurssein on mahdollista kehittää työyhteisön arkeen soveltuvia digitaalisia ratkaisuja.

Hyvät käytännöt

Työpajojen toteutus vaihteli ja työpajoissa hyödynnettiin monipuolisesti erilaisia oppimis- ja yhteistoimintamenetelmiä. Menetelmiä olivat oppimiskahvila (learning café), tulevaisuuden muistelu, pienryhmäkeskustelut, lyhyet luennot ja yhteistoiminnallinen kehittäminen. Työpajojen toteutuksissa hyödynnettiin hankkeessa aikaisemmin opittua, mikä mahdollisti oppimissisältöjen testaamisen käytännössä.

Työpajoihin oli mahdollisimman matala osallistumiskynnys. Osallistujilta ei peritty maksuja, työpajoihin pystyi osallistumaan etäyhteyksien avulla ilman suurta ennakkovalmistautumista ja työpajojen kesto oli ajallisesti maltillinen (2–3 tuntia per työpaja).

3 Seurantatiedot

Hanke ei toteutunut hankehakemuksessa ja hankesuunnitelmassa aiotussa laajuudessa. Hankkeessa aloittaneiden ihmisten ja organisaatioiden lukumäärä jäivät merkittävästi alle alkuperäisen hankesuunnitelman, vaikka hankkeen toteutusaikaa jatkettiin. Numeerisen tavoitteen saavuttamisen alittumiseen on arviolta useita syitä.

Hankkeen toteutusajankohtaan sisältyi kaksi keskeistä ulkoista toimintaympäristön muutosta. Ensinnäkin hankkeen toteutusaikana Suomessa oli käynnissä koronaviruspandemia vuosina 2021–2022. Pandemian aikana oli useita rajoitustoimenpiteitä, jotka mahdollisesti vähensivät työpajoihin osallistumista. Pandemia aiheutti myös merkittäviä muutoksia sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen työpaikoille, mikä mahdollisesti vähensi mahdollisuuksia opintojaksoille osallistumiseen. Toinen ulkoinen toimintaympäristön muutos on hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa, joka niin ikään aiheutti suuria muutoksia sosiaali- ja terveysalan työpaikoille. Hankkeen työpajoja ei ollut esimerkiksi mahdollista toteuttaa kuntakohtaisesti hankesuunnitelman mukaisesti.

Yhtenä hidasteena tai mahdollisena esteenä opintojaksoille osallistumisessa oli myös de minimis-tuen huomioiminen hankkeen toiminta-aikana. Yksittäiset ihmiset olivat kiinnostuneita opintojaksojen suorittamisesta ja kirjautuivat opintojaksoille opiskelijaksi. Osallistujat eivät kuitenkaan palauttaneet de minimis -ilmoitusta tai aloittaneet varsinaisesti opiskelua. Kukaan hankkeen opintojaksoista kiinnostunut ei ollut valmis maksamaan osallistumisesta tukitoimenpiteen markkinahintaa. Mikäli jatkuvan oppimisen opintokokonaisuuden markkinahinnaksi olisi määritelty avoimen ammattikorkeakoulun opinnoista perittävän maksun tasoiseksi, olisi se saattanut lisätä osallistujamäärää. Valtioneuvoston asetuksen (Vna 1440/2014, 1 §) mukaan erillisinä opintoina ja avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa maksua voidaan periä enintään 15 euroa opintopisteeltä.

Kajaanin ammattikorkeakoulu tarjoaa esimerkiksi osan opintojaksoista opiskeltavaksi CampusOnline -opintotarjontaportaalissa⁹, jolloin opintojaksoja voi maksutta opiskella missä tahansa Suomen ammattikorkeakoulussa kirjoilla oleva opiskelija. Tämä portaali ei ollut kuitenkaan käytettävissä hankkeen mahdollisten maksujen, kohderyhmän ja maantieteellisen rajauksen vuoksi, eikä tällaisia rajoituksia ole mahdollista opintotarjontaportaaliiin selkeästi asettaa.

---

⁹ ks. <https://campusonline.fi/>

Asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta pääosin. Esimerkiksi toteutessaan hankkeen osallistujamäärä olisi mahdollistanut hankkeen opintojaksojen ja oppimismateriaalien testaamisen ja jatkokehittämisen nykyistä kattavammin. Toteutunutta suurempi osallistujamäärä olisi kokonaisuudessaan edistänyt hankkeen onnistumista kaikissa hankkeen työpakeeteissa (tiedon tuottaminen, jatkuvan oppimisen vahvistaminen, kehittäminen ja innovaatiot). Myös osallistujilta kerätyt aloitus- ja lopetusilmoitukset palvelivat hankkeen toteutusta. Myös muut käytettävissä olleet indikaattorit (esim. hankkeen osallistujakohtainen seurantatietolomake) tukivat pääosin toteutusta. Haasteena oli yksittäiset osallistujat, jotka eivät useista yhteydenotoista huolimatta palauttaneet kaikkia lomakkeita. Opintojaksolla aloittanut osallistuja oli esimerkiksi vaihtanut työpaikkaa, minkä vuoksi hän ei opiskellut koko opintojaksoa eikä kokenut merkityksellisenä asiana lomakkeiden palauttamista.

Hankkeen omina seurantatietoina kerättiin systemaattisesti palautetta opintojaksoille osallistuneilta. KAMK:n oppimisympäristöt mahdollistavat myös opiskelijoiden edistymisen seurannan opintojaksoilla. Hankkeen toimenpiteissä, kuten opintojaksoilla ja työpajoissa kerättiin palautetta osallistujilta suullisesti ja kirjallisesti. Lisäksi ohjausryhmä arvioi hankkeen etenemistä sähköisen kyselyn avulla jokaisen ohjausryhmän kokouksen yhteydessä. Muita omia seurantatietoja tai indikaattoreita ei hyödynnetty hankkeen toteutuksessa.

4 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

JOKSA-hanke edisti monin tavoin hankkeeseen osallistuneiden hanketyöosaamista ja hankkeen sisältöjen osaamista. Hankkeen hallinnoinnissa hyödynnettiin hankkeen toteuttajien projektinhallintasovelluksia (mm. Thinking Portfolio: Pulkka-tietojärjestelmä). Hankkeen sisäisessä työskentelyssä hyödynnettiin Microsoft Teams sovellusta monipuolisesti sekä suunnittelun että toteutuksen työkaluna (mm. muistiot, keskustelut, opintojaksojen ja työpajojen ideointi, etäkokoukset). Sisäinen raportointi ja hankehallinnan osaaminen vähensi osaltaan myös hankehenkilökunnan vaihtuvuuteen liittyviä riskejä. Hankkeen toteuttajaorganisaatioilla on vahva hanketyön osaaminen, mikä helpotti hankkeen toteuttamista ja toimeenpanoon keskittymistä.

Hankkeen sisällön mukainen osaaminen kehittyi monin tavoin. Selkeimmin osaaminen kehittyi digitaalisten opetus- ja oppimismenetelmien osaamisessa. Esimerkiksi H5P-tekniikan soveltaminen ja Moodle-oppimisympäristön käyttö kehittyivät monin tavoin. Lisäksi henkilöstön osaaminen kehittyi esimerkiksi seminaarijärjestelyiden ja työpajatyöskentelyssä etäyhteyksien avulla (Teams ja Zoom-sovellukset).

Hankehenkilöstön pedagoginen osaaminen syveni, kun henkilöstö perehtyi verkko-opintojakson oppimiskokemuksen muotoiluun, käytettävyyteen ja oppimissisältöjen ideointiin ja rakentamiseen. Lisäksi henkilöstölle kehittyi laajempi ymmärrys sosiaalialasta ja keskeisistä osaamisvaatimuksista alalla. Työelämäyhteistyön avulla työelämän kommentit pystyttiin huomioimaan kehittämistyössä ja samalla saatiin vahvistusta opetustyöhön. Työelämän osallistaminen ja yhteiskehittäminen on haasteellista ja ruohonjuuritason huomioimisen tärkeys kehittämistyössä korostui. Myös hanketyö oli osalle hankkeessa työskennelleistä henkilöistä uutta.

Hankkeen aikana toteutui kehittämishankkeelle tyypillisiä riskejä. Hankkeen kannalta olennainen sisäinen riski on henkilöstön vaihdokset ja muutokset työnkuissa. Hankehenkilöstö vaihtui jonkin verran hankkeen toteutuksen aikana ja tilalle rekrytoitiin tarvittaessa uusi hanketyöntekijä. Myös hankkeen toimenpiteiden ajoitukseen liittyi riskejä, jotka hidastivat hankkeen toimenpiteitä. Esimerkiksi hankkeessa kehitettyjen opintojaksojen ilmoittautumisjärjestelmä uudistui keväällä 2023, joka hidasti opintojaksoille osallistumista. Myös osa hankkeen kehittämistoimenpiteistä siirtyi alkuperäistä aikataulua myöhäisempään ajankohtaan. Ennakoimattomina riskeinä voidaan mainita ulkoisen toimintaympäristön muutokset (esim. koronaviruspandemia), johon reagoitiin muuttamalla hankkeen toimintaa ja hyödyntämällä esimerkiksi etäyhteyksiä.

Hankkeen ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta osallistumalla säännöllisesti ohjausryhmän kokouksiin sekä tukemalla hankkeen etenemistä. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui yhteensä seitsemän kertaa. Ohjausryhmän jäsenet osallistuivat pääsääntöisesti sovitusti kokouksiin ja toivat osaamisensa hankkeen toteuttamiseen liittyen. Ohjausryhmältä kerättiin joka kokouksen yhteydessä nimetöntä palautetta hankkeen etenemisestä tavoitteiden suuntaisesti. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä koko hankkeen ajan, että hanke eteni tavoitteiden suuntaisesti ja etenemissuunnitelma oli selkeä. Ohjausryhmässä oli myös yksittäisiä jäseniä, jotka eivät pystyneet osallistumaan ohjausryhmän työskentelyyn.

Ohjausryhmän palautteissa näkyi hankkeen toteuttamiseen liittyvät erilaiset haasteet, joista keskeinen haaste oli hankkeessa aloittaneiden määrällisen tavoitteen saavuttaminen. Myös hankkeen toteutusajankohta osaltaan vaikeutti hankkeen tavoitteiden saavuttamista (mm. korona, sote-uudistukseen valmistautuminen ja hyvinvointialueiden käynnistyminen).

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät olivat sosiaalialan organisaatiot työntekijöineen niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannella sektorilla Kainuussa, Kuusamossa ja Raahen alueilla. Hankkeeseen osallistuneet kokivat hankkeen myönteiseksi. Hankkeen ensisijainen kohderyhmän antama palaute hankkeen toimenpiteistä oli myönteistä. Hankkeen toimenpiteisiin osallistuneilta kerättiin suullista ja kirjallista palautetta. Esimerkiksi hankkeen työpajan parhaina asioina kuvattiin seuraavia asioita: ”porinat pienryhmissä”, ”monialaisuus”, ”harjoittelut ja keskustelut” sekä ”mukavan lupsakka meininki. Ei ollut pitkäväteinen luento, jossa aika käy pitkäksi.” Osallistujat arvioivat hankkeen toimintaa pääsääntöisesti myönteisesti hankkeen seurantalomakkeilla, vaikka vastaus-ten lukumäärä jäi lopulta vähäiseksi. Kohderyhmän kokemuksia voidaan pitää suuntaa antavina, koska osallistujamäärä ja palautteen määrä oli vähäistä.

5 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

Hankkeen markkinointi toteutettiin hankesuunnitelman mukaisesti ensisijaisesti verkostojen ja sosiaalisen median kautta. Hankkeesta tiedotettiin hankkeen eri vaiheissa ja edetessä monin tavoin. Viestintä oli monikanavaista (teksti, video, ääni). Keskeisiä viestintäkeinoja olivat asiantuntija-artikkelit, sähköpostit, sosiaalisen median kirjoitukset (mm. Twitter, LinkedIn, Facebook), videot ja erilliset podcast-jaksot sekä hankkeesta kertominen erilaisissa tapahtumissa (ks. kuvat 9–10 alla). Hanke sai jonkin verran julkisuutta ja näkyvyyttä asiantuntija-artikkelien ja julkaisujen avulla. Hankkeessa kokeiltiin myös pienimuotoisesti maksettua sosiaalisen median markkinointia opintojaksojen markkinoinnissa. Alla olevassa kuvassa on havainnollistettu hankkeen selvityksen tulosten keskustelutilaisuutta, josta laadittiin sekä video- että audiotallenne. Hankkeelle ei perustettu erillisiä Internet-sivuja tai sosiaalisen median tilejä.

Kuva 9. Kuvakaappaus selvityksen tulosten keskustelutilaisuudesta

Matti Heikkinen
@MJ_Heikkinen

[#KAMK](#)'in StudioK -tila toimii erinomaisesti videoiden ja podcastien tekoon. Työnteko on mukavaa, kun puitteet ovat erinomaiset! [#studioK](#) [#podcast](#) [#video](#) [#stopmotion](#) [#opetus](#) [#opehommat](#) [#JOKSA](#) [#ESR](#) [#Vipuvoimaa](#) [#S22379](#)

JOKSA-hanke liittyi toiminnallisesti muutamiin keskeisiin hankkeisiin. Hankkeen aikana Kajaanin ammattikorkeakoulussa käynnistyi sosionomi (AMK) tutkintoon johtava koulutus syksyllä 2021, jota edelsi KAMK:n sisäinen kehittämishanke. Lähes kaikki JOKSA-hankkeen työntekijöistä työs-

kentelivät samanaikaisesti opetustehtävissä Kajaanin ammattikorkeakoulussa tai Kainuun ammattiopistossa. JOKSA-hanke tuki sosionomikoulutuksen kehittämistä ja toisaalta sosionomikoulutuksen käynnistyminen tuki hankkeen kehittämistoimintaa (mm. opintojaksojen käytettävyyden pilotointi).

JOKSA-hankkeen samaan aikaan käynnissä olleiden hankkeiden kanssa tehtiin jonkin verran yhteistyötä. Osa JOKSA-hankkeen tapahtumista järjestettiin usean eri hankkeen kanssa yhteistyössä, jolloin saavutettiin suurempi määrä osallistujia (esim. Tulevaisuuden hyvinvoinnin kehittäjät -tapahtumat keväällä 2022 ja keväällä 2023). Muiden hankkeiden toimintamalleja, toimintatapoja ja kehittämistuotoksia käytettiin vertaisoppimiseen. Samalla vältettiin päällekkäisen työn tekemistä ja päällekkäisiä kehittämistoimia. Osa hankehenkilöstöstä osallistui myös muiden hankkeiden yhteistyötilaisuuksiin tai tapahtumiin.

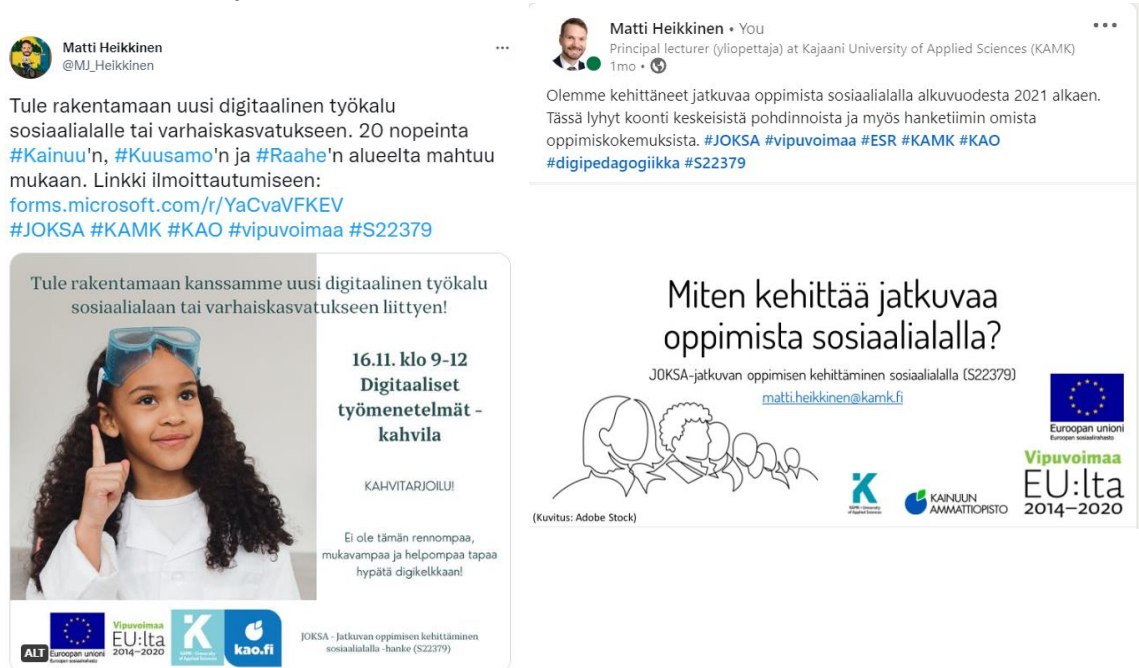
Hankkeen toteutuksen aikana käynnistyi Kajaanin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan sekä Kainuun ammattiopiston työelämän yhteistyöryhmä. Työryhmän tavoite on ollut tiivistää koulutuksen ja työelämän alueellista yhteistyötä, ja aiheina on ollut esimerkiksi työssäoppiminen ja harjoittelujaksot. Työryhmän toimintaan on kuulunut myös työvoiman ja osaamistarpeiden ennakointi sekä muut ajankohtaiset asiat. Yhteistyössä järjestettiin työelämän yhteistyöpäivä (4.10.2022), jossa esiteltiin hankkeen kehittämistoimintaa osallistujille.

Muita alueellisia kehittämistoimia oli myös Kajaanin ammattikorkeakoulun, Kainuun ammattiopiston, aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut AIKOPAn, Oulun yliopisto sekä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän yhteinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatio (TKI) -työryhmä. Työryhmä hyödynsi syksyllä 2022 hankkeessa kehitetyjä ongelmanratkaisumallia, kun työryhmässä pohdittiin ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon alueelliseen työvoimapulaan.

Muita keskeisiä hankkeita olivat seuraavat:

- Kainuun sosiaalityön koulutus ja kehittämishanke (S21157),
- SOSRAKE-osaamisverkosto hanke (S21989),
- Sote-alan osaava työvoima, muuttuvat osaamistarpeet (OSMU-hanke, S21869),
- Nopsaa osaamista (S22122),
- Sote-alan ammattilaisen jatkuvan oppimisen tiekartta (S21732).

Kuva 10. Esimerkkejä hankkeen sosiaalisen median viestinnästä

Hankkeen julkaisuja ovat tämän julkaisun lisäksi seuraavat:

Saari, M., Heikkinen, M., Kaasinen, V. & Sirviö, K. (2021). Näkökulma: Jatkuvalla oppimisella menestystä muuttuvassa maailmassa. Kainuun Sanomat 10.5.2021.

Saari, M., Heikkinen, M., Lukkari, A., Kaasinen, V., Sirviö, K. (2021). Selvitys osaamis- ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa ja sosiaalialalla. [Video. Ladattu 30.11.2021.] <https://www.youtube.com/watch?v=yxCJB8ziQss&t>

Saari, M., Heikkinen, M., Kaasinen, V., Sirviö, K. (2022). Selvitys osaamis- ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa ja sosiaalialalla. Kajaanin ammattikorkeakoulu oy. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7219-98-0>

Heikkinen, M. (2022). Kokeilemisen arvoisia ideoita JOKSA-hankkeessa. [Video. Ladattu 27.5.2022.] https://www.youtube.com/watch?v=53_eHkX5-40

Heikkinen, M. (2023). Oppeja ja kokemuksia jatkuvan oppimisen kehittämisestä sosiaalialalla. [Video. Ladattu 15.3.2023.] <https://www.youtube.com/watch?v=xLQsPaOudG0>

Hyvä käytäntö

Hankkeen viestinnässä hyödynnettiin monia erilaisia viestintäkanavia (audio/podcast, video, kirjalliset julkaisut). Kirjallisen julkaisun lisäksi samasta asiasta viestittiin myös sosiaalisessa mediassa ja keskeisistä tuloksista tehtiin videoita. Säännöllinen sisäinen viestintä hanketoiminnasta on tavoittanut myös alan opettajia ja lisännyt tietoisuutta hankkeesta.

Lähteet

Huhtanen, A. (2019). Verkko-oppimisen muotoilukirja: Käytännön työkaluja laadukkaan verkko-oppimisen muotoiluun. Aalto-yliopisto.

Saari, M., Heikkinen, M., Kaasinen, V., Sirviö, K. (2022). Selvitys osaamis- ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa ja sosiaalialalla. Kajaanin ammattikorkeakoulu oy.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7219-98-0>

Liitteet

Liite 1. Oppimiskokemuksen ideointi: tutkiva ja kehittävä työote -opintojakso

MATTI HEIKKINEN
MIKKO SAARI
ANNE LUUKKARI
VIIRI KAASINEN
TYÖRYHMÄ: KRISTINA SURVIO
JOKSA-HANKE (52237A)

OPPIMISKOKEMUKSEN IDEOINTI

1

IMMERSIO

IDEA OPITTAVAKSI TEEMAKSI:

TÄMÄNHETKISET KUUMAT AIHEET TEEMAAAN LIITTYEN:
 KIIRE, DIGITALISAATIO
 HANKEÄHKY, ORGANISOINTI
 TYÖHYVINVOINTI, POISOPPIMINEN
 YHTEISKEHTÄMINEN

ISOJA NIMIA JA KIINNOSTAVIA KIRJOJA AIHEESTA: *KÄHNEMANN (2011)*
 TOKKOJA RANTTINEN (2009)
 TOKKOJA (2016)
 VILKKA (2021) RYNNÄNEN (2021)
 ROSLING (2018) HUFF (1954)
 CASTELL

LOISTAVIA KURSSEJA AIHEESTA:
 EJR-/STEA-/ERASMUS-HANKE?
 JYU: TUTKIVAN OPIETTAVAN VERKOSTO

2

IDEOINTI

3

VALIKOINTI

PAREMMAT ODOTETUT OPPIMISTULOKSET

© 2019 Aalto University
 Learning Design Toolkit, by *Akseli Huhtanen*, Aalto University, is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International license.